

Till Arbetsmiljöverket från arbetsmarknadens parter m fl gällande förslag på ny regelstruktur

Arbetsmiljöverket har i januari 2020 skickat ut på remiss ett förslag på föreskrifter och allmänna råd i en ny struktur. Arbetsmarknadens parter m fl har svarat på denna i separata remissvar men vill med detta brev lyfta fram ett antal gemensamma synpunkter gällande såväl arbetsprocessen med den nya strukturen som själva förslaget.

Vi konstaterar att remissen är enormt omfattande. På grund av svårigheter att överblicka hela materialet är det därför omöjligt för oss att kunna lämna kompletta och till viss del relevanta kommentarer. Dessutom är materialet varken genomarbetat eller fullständigt. Helhetsbilden saknas, det är varken konsekvent eller korrekt språkmässigt, begrepp blandas och används inte på ett konsekvent sätt och hänvisningar saknas. Svårigheten att få en bra helhetsbild över hur strukturen och dess innehåll kan komma att tillämpas hade till viss del kunnat underlättas om det funnits en digital lösning på plats. Ett remissförfarande som hade omfattat alla delar av regelstrukturen inklusive den digitala strukturen och dess söksystem hade kunnat kommenteras på ett mer relevant sätt utifrån ett användarperspektiv.

Vi framhåller att Arbetsmiljöverket angav till remissinstanserna redan inför remissen men även under remisstiden samt i konsekvensutredningen att de endast efterfrågar kommentarer på strukturen. Detta med anledning av det inte skulle ha genomförts några ändringar av innehåll och lydelse (med undantag för bygdelen). Vi konstaterar att det ganska omgående framkom att såväl omstrukturering som språkbearbetning lett till både ändrade krav- och skyddsnivåer på flera ställen i föreskrifterna. För att kunna identifiera alla dessa ändringar har vi varit tvungna att systematiskt och parallellt gå igenom samtliga föreskrifter. Detta har bidragit till en orimligt tidskrävande arbetsprocess. Detta arbete har inte underlättats av de arbetsinsatser som pandemin krävt av oss alla. Det är anmärkningsvärt att Arbetsmiljöverket inte redan i ett inledande skede gett remissinstanserna en rättvisande bild av det omfattande remissarbetet.

Vi anser att strukturen bör utgå från ett verksamhets/arbetsplatsperspektiv. Denna synpunkt har vi tidigare framfört såväl muntligt som skriftligt till både Arbetsmiljöverket och Arbetsmarknadsdepartementet. För att användaren på ett enkelt sätt ska kunna hitta i regelmassan bör strukturen utgå från den verksamhet som bedrivs. Befintligt förslag förutsätter att läsaren vet vilka risker som finns i verksamheten eller vilket ansvarssubjekt som är aktuellt. En lättillgänglig struktur behöver ha ett helt annat utgångsperspektiv. Arbetsmiljöverket synes ha utgått helt och hållet från sitt eget perspektiv framför användarens perspektiv och gång på gång vägrat lyssna på oss parter.

För att betona föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och dess betydelse för hela metodiken i arbetsmiljöarbetet måste dessa föreskrifter placeras annorlunda och mer centralt i strukturen.

Vi delar inte Arbetsmiljöverkets uppfattning om att ett fåtal föreskriftshäften per automatik kommer att underlätta för användaren. Speciellt små arbetsplatser har idag svårt att hitta

vilka regler som gäller deras verksamhet. Därmed är ett väl utvecklat digitalt söksystem en förutsättning för användarens möjligheter att på ett lätt sätt finna de regler som gäller. Som vi tidigare nämnt hade det varit lämpligt med ett remissförfarande som även innehöll en digital lösning.

Vi konstaterar att flera av de ändringar som har gjorts i föreskrifterna har lett till att befintliga regler har blivit mer generella och kortfattade samt att vissa begrepp blivit otydligare. Dessa ändringar skapar ett större tolkningsutrymme både för Arbetsmiljöverket och för användaren. Våra arbetsplatser, framförallt de mindre med begränsade resurser, har redan i dag svårt att tolka och tillämpa nuvarande regelverk. För att undvika detta krävs relevanta allmänna råd och vägledningar med praktiska exempel på lösningar. Det vore olyckligt om ändringarna leder till ett system med större osäkerhet kring hur vissa regler ska tillämpas.

Vi konstaterar att föreskrifterna på flera ställen är svårlästa, vilket leder till ett oönskat tolkningsutrymme. Meningarna är onödigt långa, består av upprepningar, innehåller många bisatser samt olämpliga ordval. Den klarspråksförenkling som vidtagits har emellanåt varit kontraproduktiv. I tillägg till detta saknas hänvisningar mellan de olika delarna vilket leder till ytterligare svårigheter för användaren att följa samt hitta de krav som ska uppfyllas. I vissa fall hänvisas chefer och skyddsombud att söka sig vidare efter svårtillgängliga regler i EU-direktiv eller standarder vilket försvårar regelefterlevnad.

Vi anser att kostnaderna för genomförandet av föreslagen förändring av regelstrukturen kraftigt kommer att överskrida Arbetsmiljöverkets beräkningar. I konsekvensutredningen saknar vi en analys där nyttan av förändringen ställs mot kostnaderna. Vi ser detta som extra viktigt i dagens läge när många verksamheter har en mycket ansträngd ekonomi och kämpar för sin överlevnad på grund av den pågående pandemin. Vi ser även att förslaget kommer att innebära att omfattande resurser behöver avsättas för information och kunskapsuppbyggnad på arbetsplatserna.

Vi ifrågasätter varför Arbetsmiljöverket redovisar en ekonomisk beräkning som de själva anser har stora brister beträffande representativt underlag och kostnader. Vi anser att underlaget med de 13 organisationer som intervjuats inte på långa vägar ger en representativ bild av hur svensk arbetsmarknad ser ut och därmed inte en tillfredsställande bild av vilka kostnader och konsekvenser som kan uppkomma.

Stockholm den 30 december 2020

Arbetsgivarföreningen KFO (Fremia den 1 januari 2021)
Företagarna
Sobona – Kommunala företagens arbetsgivarorganisation
Svenskt Näringsliv
Sveriges Kommuner och Regioner
Ledarna
LO
Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)
PTK
Saco
TCO